

Uğurla reallasan milli ideya

Bu il də Qarabağ və Şərqi Zəngəzura qayğılış prioritət olacaq

Böyük qayğılış milli çağrımız kimi müyyənolşdırın Prezident İlham Əliyev sözügedən müsahibəsində məhz bu məqamı qeyd etdi ki, Qarabağın və Şərqi Zəngəzurun borası bizim üçün horbi məsələlərlə bərabər on vacib prioritetlərdən biridir: "Bu il on azı 4 milyard manat ayrılaç. Amma mən hesab edirəm ki, biz daha çox vəsaiti səfərbər edə bilərik".

Xatırladaq ki, "Azərbaycan Respublikasının 2022-2026-ci illərdə sosial-iqtisadi inkişaf Strategiyası"nda öksəni tapan "İşgaldən azad olmuş oraziləri Büyük Qayıdış" Milli Prioritetinin əsasının tomin edilməsi möqsədi "Azərbaycan Respublikasının işgaldən azad edilmiş orazilərinə Böyük Qayıdış dair Dövlət Programı" qəbul edilib. Qarabağ və Şərqi Zəngəzurda quruculuğa start verilməsindən ötən müddət ərzində dövlət bütçemizin əsas prioritetlərindən biri də Büyük qayğılış həyata keçirilmişdir. Belə ki, 2020-ci ildən başlayaraq 2025-ci il də daxil olmaqla dövlət bütçesindən borpa-quruculuq işlərinə toplam 22 milyard manat yaxın, o cümlədən 2025-ci ildə 4 milyard manat vəsait ayrılb.

Bunun sayəsində 10 min kvadratkilometr orazidə sürətli quruculuq və bərpa işləri aparmaq mümkün olub. Çoxsaylı yaşayış məntəqəsi kurulan Qarabağ və Şərqi Zəngəzurda böyük infrastruktur layihələri həyata keçirilir.

Ösüz infrastruktur layihələrinin bir-iki ilə başa çatdırılacağı barədə məlumat veren dövlət başçıı qeyd etdi ki, on çox vəsai bu layihələri gedir. Çünki 60 kilometrdən çox tunellər, köprülər, elektrik stansiyaları, su anbarları inşa edilir. Artıq orada 30-dan çox su-elektrik stansiyası işə salınmış, domir yolları çökülmüşdür: "Yəni bütün burlar osas maliyyə yükü götürür. Təqribən 2-3 ildən sonra osas infrastruktur layihələri başa çatacaq və ondan sonra yaşayış fondunun yaranmasına istiqamətləndiriləcək möbələdən böyük olacaq".

Bu gün Qarabağ və Şərqi Zəngəzurda səfər edən hər bir kosu yerlərin simasının necə sürətli döyişdəyiñ heyrət müraciət edir. Bir dərəcə vurğulayaq ki, Qarabağ və Şərqi Zəngəzurda həyata keçirilən bütün işlər birbaşa Prezident İlham Əliyevin nəzarətindədir. İndi yəqin olmamışdır ki, artıq iki sonnət parkı fəaliyyət göstərir: "Təsəvvür edin, Ağdam şəhərində yaradılmış sonnət parkının möhsulları indi xaricə ixrac edilir. Şəhər dağlıq, amma burada sonnət mühəssisləri artıq fəaliyyət göstərir ve xaricə möhsul ixrac edir".

İo qədər bir həyat nişanı belə tapmaq mümkün olmayan bu torpaqlara, sözün əsl mənasında, yenidən can verilir.

Prezident İlham Əliyev söylədi ki, əgər biz dünya tarixinə nəzər salsaq görərik ki, işğaldən və dağlılıktan eziyyət çəkməsi hər bir ölkə özərlərini bi templo və bi keyfiyyətli bərpa etməyib: "Yəni biz burada həm peşəkarlıq, həm də çox ciddi yanaşma göstəririk. Burada sadəcə olaraq, səhəbə maliyyə resurslarından getmir, yeni resurslar ola bilər, amma gərək sonnət potensialın olsun. Yəni biz son illər ərzində kadr hazırlığına da böyük investisiyalar qoymuşuq, texniki imkanlarımız da genişdir. Orada aparılan işlərin böyük hissəsi Azərbaycan şirkətləri tərəfindən görülür".

Bütün yaşayış məntəqələrinin layiheləndirilməsi və ərsoyo golmosının on yüksək standartlara cavab verdiyini qeyd edən dövlətimizin başçıı bildirdi ki, artıq iki sonnət parkı fəaliyyət göstərir: "Təsəvvür edin, Ağdam şəhərində yaradılmış sonnət parkının möhsulları indi xaricə ixrac edilir. Şəhər dağlıq, amma burada sonnət mühəssisləri artıq fəaliyyət göstərir ve xaricə möhsul ixrac edir".

→ 5

Dövlətin gələcək hədəflərini göstərən yol xəritəsi

Prezident qarşısındaki dövr üçün yeni inkişaf istiqamətlərini müəyyən etdi

COP29-ın keçirildiyi günlərdə dövlət başçısının kiçik adə dövlətlərinə və imkansız ölkələrə yardım etmək və bu dövlətlərin müstəqilliyi ilə bağlı çağrışları dünyada böyük öksəsə yaratdı. Dövlət başçıı və toşəbbüslerin müyyən qədər realiya cəviro bildi. Bu reallıqların temolunda xalqlara, dövlətlərə hörmət, istiqət, mühərbişiz, münəqşiqşiz dünya, aydın gələcək durur. Prezident İlham Əliyev bütün toşəbbüslerindən beynəlxalq hüququn norma və prinsiplerine arxalanı, onları örnək seçir və hər bir fikirlərini realılıqlara səykişin faktları izah edir. Dövlət başçıı qızışlarında müsər dövünün aydın tablosunu yaradır. Bu tabloda ədalətsizliklər, neokolonializm, müstəqillik qazanan kiçik dövlətlərə tehdidler, irqçılık, müsəlman dünyasına koskin nifrot, beynəlxalq hüquq saygısızlıq, mühərbişorun qızışdırılmasına göstərilən cəhdələr, tacavüzkar ölkələrin silahlandırılması, inkişafda olan ölkələrin iqtisadiyyatının möhvini yönəldilən söylər və digər niyyətlər yer tutur.

→ 6

Azərbaycanın D-8-ə üzvlüyü regionun iqtisadi dinamikasını dəyişəcək

Azərbaycanın D-8 kimi beynəlxalq iqtisadi əməkdaşlıq toşkilatına üzv olması ölkəmizin dünya miqyasında artan nüfuzun və ona göstərilən yüksək etimadın bariz nümunəsidir. Bu üzvlük Azərbaycanın yalnız regional deyil, həm də global siyasi strateji mövqeyini möhkəmləndirir. D-8 üç qitəni əhatə edən, 4 trilyon ABŞ dollarından artıq ümumi daxili möhsul (ÜDM) ilə global iqtisadiyyata mühiüm töhfə verən bir toşkilatdır. Həmçinin 130 milyard dollar həcmində ticarət dövriyyəsinə malik bu toşkilat üzv dövlətləri ilə geniş iqtisadi əlaqələrin mövcudluğunu nümayiş etdirir.

→ 6

Tarixi Zəfərdən uğurlu gələcəyə

Prezident İlham Əliyevin 2025-ci ilin ölkəmizdə "Konstitusiya və Suvərenlik İli" elan edilməsi ilə bağlı sərəncamında da qeyd edildiyi kimi, Azərbaycan Respublikasının ilk Konstitusiyasının ölkəmizdə genişməysəl qanunvericilik və institusional əslətlərin əsasını toşkil etdi. Bu Konstitusiyaya dövlətimizin müstəqilliyinin, suverenliyinin və orazi bütövliyünün qorunması, hüquqi, dünyevi dövlət quruculuğu, vətəndaşlımızın layiqli həyat soviyyəsinin, dünya ölkələri ilə dostluq və əmək-amanlıq şəraitində eməkdaşlığın tomin edilməsi kimi ali niyyətlərin həyata keçirilməsi üçün mühüm qanunvericilik bazası rolunu oynadı və indi də bu fəaliyyət uğurla davam etməkdədir. Ona görə də Konstitusiyamızın 30 illiyində 2025-ci ilin belə bir mənzuya həsr edilməsi dövlətçilik baxımından son dərəcə əhəmiyyətlidir.

→ 5

Litva Azərbaycanın Avropa İttifaqı ilə əlaqələrinin genişlənməsinə dəstək verməyə hər zaman hazırlıdır

Prezident İlham Əliyev Litvanın Azərbaycanda yeni təyin olunmuş səfirinin etimadnaməsini qəbul edib

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev yanvarın 10-da Litva Respublikasının ölkəmizdə yeni təyin olunmuş səfirinin etimadnaməsini qəbul edib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, səfir etimadnaməsini dövlətimizin başçısına təqdim etdi. Prezident İlham Əliyev səfirlərə səhəbət etdi.

Dövlətimizin başçıı 2022-ci ildə Litva Prezidentinin ölkəmizdə, 2023-cü ildə isə özünü Litvaya rəsmi səfərlərini, ötən ilin sonunda Gitanas Nausėda ilə telefon danışğını, həmçinin bundan əvvəlki dövründə Litvanın dövlət başçuları ilə görüşmələrini məmənluqla xatırladı, bunların ikitəri fənasibətlərin inkişafında vacib rol oynadığını qeyd etdi.

→ 2

Azərbaycan-Küveyt qardaşlıq münasibətləri bundan sonra da uğurla inkişaf edəcək

Prezident İlham Əliyev Küveytin ölkəmizdə yeni təyin olunmuş səfirinin etimadnaməsini qəbul edib

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev yanvarın 10-da Küveyt Dövlətinin ölkəmizdə yeni təyin olunmuş səfirinin etimadnaməsini qəbul edib. Feysal əl-Mutairinin etimadnaməsini qəbul edib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, səfir etimadnaməsini dövlətimizin başçısına təqdim etdi.

Prezident İlham Əliyev səfirlərə səhəbət etdi. Dövlətimizin başçıı ölkələrimiz arasında çox fəal siyasi əlaqələrin genişləndirilməsi və vurğulayaq, Küveyt rəsmi səfərlərini məmənluqla xatırladı. Prezident İlham Əliyev Azərbaycan-Küveyt qardaşlıq münasibətlərinin bundan sonra da uğurla inkişaf edəcəyinə əminləndirdi və bunun üçün yaxşı imkanları olduğunu dedi.

→ 2

Ermənistani silahlandıran Qərb Cənubi Qafqazda sülhə əngəl törədir

Fransa başda olmaqla, müəyyən Qərb ölkələri müxtəlif bəhənlərlə Cənubi Qafqaz regionunda möhkəmlənmək üçün bəlgədə vəziyyəti gərginləşdirməyə istiqamətən bir səra pocuz addımlar atır. Fransa ilə yanaşı, ABŞ, Almaniya və Hindistan istehsalı olan silahlar idarəətən İrəvana qatıldı.

Dövlətimizin başçıı yerli televiziya kanallarına verdiyi müsahibəsində Ermənistannın ön sıradə Fransa olmaqla Qərb ölkələri, Amerika və başqa ölkələr tərəfindən mütəmadi olaraq silahlandırılması məsələsinə toxunarkən deməmiş ki, Ermənistana bu silahlar ya pulsuz verilir, ya da ki, kredit şəklində. O kreditlər də müəyyən dövrdən sonra silahçıdır. Ermənistana 130 milyard dollar həcmində ticarət dövriyyəsi malik bu toşkilat üzv dövlətləri ilə geniş iqtisadi əlaqələrin mövcudluğunu nümayiş etdirir.

→ 7

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti zati-aliləri cənab İlham Əliyevə

Zati-aliləri!

Kralı Matilde ilə birlikdə Sizə və Azərbaycan xalqına Aktu şəhəri yaxınlığında baş vermiş təyyarə qozası nöticəsində faciəvi şəkildə həyatını itirənlərə görə dərin hüznlə başsağlığı veririk.

Bu ağır itki anlarında həlak olanların yaxınlarına güclə və səbir arzulayırlar, onlarla birlikdə onların hüznümüzü bölüşürük.

FİLIP,
Belçikalıların Kralı

Zati-aliləri!

Azərbaycanın sərnişin təyyarəsinin qozaya uğraması və nöticədə insanların həlak olmağı ilə bağlı xəbori dərin kədər hiss ilə qarşılıdım.

Qırğız Respublikasının xalqı adından və şəxson öz adımdan həlak olanların ailələrinə və doğmalarına başsağlığı verir, xəsarət alanların tezliklə sağalmalarını arzu edirəm.

Dərin həzirlə,

Sadur JAPAROV,
Qırğız Respublikasının Prezidenti

Zati-aliləri!

"Azərbaycan Hava Yolları" şirkətinə məxsus təyyarənin 2024-cü il dekabrın 25-də Bakıdan Qroznıya uçaq zaman faciəvi şəkildə qozaya uğraması və bu hadisə zamanı 38 nəfərin həlak olması, çoxlu sayıda insanın yaralanması barədə xəber məni dərinləndirdi.

Seyşel Adaları Respublikasının hökuməti və xalqı adından, şəxson öz adımdan Azərbaycan xalqına, o cümlədən faciə noticəsində həlak olanların ailələrinə dərin hüznlə başsağlığı verir, bu kədərlər günlərdə həmrəyliyimi bildirirəm.

Zati-aliləri, on yüksək ehtiramımı qəbul etməyinizi xahiş edirəm.

Vavel RAMKALAVAN,
Seyşel Adaları Respublikasının Prezidenti

Zati-aliləri!

"Azərbaycan Hava Yolları" şirkətinə məxsus təyyarənin faciəvi şəkildə qozaya uğraması nöticəsində çox sayıda insanın həyatını itirməsi barədə xəber bizi olduqla kədərləndirdi.

İqtisadi Əməkdaşlıq Təşkilatı adından Zati-alilərimiz, həlak olanların ailələrinə və bütövlükde Azərbaycan xalqına dərin hüznlə başsağlığı veririk.

İqtisadi Əməkdaşlıq Təşkilatı bu kədərlər vaxtda Azərbaycan Hökuməti və xalqı ilə həmrəyliyini ifadə edir.

Zati-aliləri, on yüksək ehtiramımızı qəbul etməyinizi xahiş edirik.

Əsəd Məcid XAN,
İqtisadi Əməkdaşlıq Təşkilatının Baş katibi

Baş prokuror Salyan rayonunda vətəndaşları qəbul edib

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevin tapşırıqlarına uyğun olaraq prokurorluq orqanları tərəfindən vətəndaşların qəbulu daim diqqətdə saxlanılmışdır. Onların orıza və şikayətlərinin yerində dəlinlərək həll olunması üçün müvafiq tədbirlər görülmüşdir.

Yanvarın 10-da baş prokuror Kamran Əliyev Salyan Rayon Prokurorluğunun inzibati binasında Salyan, Bilişuvər, Nefçələr, Hacıqabul rayon, Şirvan şəhər və digər bölgələrdən olan vətəndaşları qəbul edib.

Qəbuldan sonra baş prokuror evvel baş prokuror xalqımızın Ümummilli Lideri Heydər Əliyevin şəhə-

rin mərkəzində ucaldılmış abidəsinə ziyanat edərək ozisz xatirəsini ehtiramla yad edib.

Qəbulda iştirak edən 41 nöfər vətəndaşın müraciəti konkret cinayət işlərinin istinətqişini və tördüləməcən cinayətlər barədə məlumatların araşdırılması zamanı yol verilmiş qanun pozuntuları, möhkəm-

do baxılan cinayət işləri üzrə dövlət ittihamının müdafiəsi, həbələ mülki karakterli mübahisələr və sosial problemlərə dair qeyd olunan məsələlərin bilavasitə prokurorluqda və ya aidiyyəti icra orqanlarında operativ həlli üçün müvafiq göstərişlər verilib.

Qəbuldan sonra prokurorluq əməkdaşları ilə görüş keçirən Kamran Əliyev onlara konkret tapşırıqlar verib, vətəndaşların müraciətlərinə obyektiv baxılması və qəbul işinin düzgün təşkilinə görə prokurorların fərdi məsuliyyətini dəstəkləmədiyi diqqətli cətdirdir, eləcə də prokurorluq orqanlarının faaliyyətində müasir inforasiya-kommunikasiya texnologiyalarının tətbiqini təmin edən "Elektron prokurorluq" informasiya sisteminin faaliyyəti ilə yərində tanış olaraq işin daha da təkmilləşdirilməsi və səmərəliliyin artırılmasına dair təklifləri dinləyib.

Qəbuldan sonra prokurorluq əməkdaşları ilə görüş keçirən Kamran Əliyev onlara konkret tapşırıqlar verib, vətəndaşların müraciətlərinə obyektiv baxılması və qəbul işinin düzgün təşkilinə görə prokurorların fərdi məsuliyyətini dəstəkləmədiyi diqqətli cətdirdir, eləcə də prokurorluq orqanlarının faaliyyətində müasir inforasiya-kommunikasiya texnologiyalarının tətbiqini təmin edən "Elektron prokurorluq" informasiya sisteminin faaliyyəti ilə yərində tanış olaraq işin daha da təkmilləşdirilməsi və səmərəliliyin artırılmasına dair təklifləri dinləyib.

Beyləqanda vətəndaşlarla görüş

Kənd təsərrüfatı naziri Məcnun Məmmədov Beyləqan Dövlət Aqrar İñkişaf Mərkəzinin (DAİM) inzibati binasında Beyləqan, Füzuli, Xocalı, Cəbrayıl və digər rayonlardan olan vətəndaşların müraciətlərinin dinləyib.

AZERTAC Kənd təsərrüfatı Nazirliyinin yayda məlumat istəndən xəbor verir ki, nazirliyin idarə və tabeli qurumlarının rəhbər şəxslərinin iştirakı ilə keçirilən qəbulda vətəndaşların müraciətləri osason işlə tominat, güzəştli şərtlərlə kond tosərrüfatı kreditlərinin verilməsi, subsidiyaların ödənilməsi, dəymis zərər görə ödənişlər, torpaq sahəsinin ayrılması və sənədləşdirilməsinə köməkli göstəriləməsi və digər məsələlərə bağlı olub.

Məcnun Məmmədov hər bir vətəndaşın müraciətini diqqətən dinləyib, qaldırılan məsələlərin hərtərəfli öyrənilməsi və qanunvericiliyin tələblərinə uyğun qısa müddədə həll edilməsi üçün müvafiq tapşırıqlar verib. Vətəndaş-

rin mərkəzində ucaldılmış abidəsinə ziyanat edərək ozisz xatirəsini ehtiramla yad edib.

Nazirliyin fealiyyət dairəsində aid olmayan müraciətlər müvafiq qurumlara cətdiriləməsi üçün qeydiyyata alımb. Nazir vətəndaşlarla görüş zamanı dövlət başçısının kond tosərrüfatının inkişaf ilə bağlı imzaladığı soronclarının kond tosərrüfatı istehsalçılarının rifah halının yaxşılaşdırılmasına və ölkəmizdə bu sahənin inkişafına təkan verəcəyini vurğulayıb.

Beyləqan DAİM-in binasında Aqrar Xidmətlər Agentliyinin Səyyar Xidmət Qrupu mexanizatorlar üçün seyyar xidmət təşkil edib. Xidmət zamanı etibarlılıq müddəti biten traktor və digər mexaniki nəqliyyat vasitələrini idarə etmək üçün mexanizatorların sürükülük vəsiqələri yeniləri ilə əvvəl edilib.

Nazir Məcnun Məmmədov seyyar xidmətin təşkil prosesi ilə maraqlanıb, mexanizatorların müraciətlərinin dinləyib, lazımi tövsiyələrinə verib.

"Müəlliflik hüququ və əlaqəli hüquqlar haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununun tətbiq edilməsi ilə bağlı məsələlər haqqında" Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 1997-ci il 2 may tarixli 38 nömrəli Qərarında dəyişiklik edilməsi barədə

Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin qərarı

№ 4

Bakı şəhəri, 10 yanvar 2025-ci il

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 119-cu maddəsinin səkkizinci abzasını rəhbər tutaraq, Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabinetinə qərarın:

"Müəlliflik hüququ və əlaqəli hüquqlar haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanunun tətbiq edilməsi ilə bağlı məsələlər haqqında" Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 1997-ci il 2 may tarixli 38 nömrəli Qərarında (Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 119-cu maddəsinin səkkizinci abzasının 3-cü cümləsi)

kasının Qanunvericilik Toplusu 2002, № 5, maddə 320 (Cild I) aşağıdakı dəyişikliklər edilsin:

1. 5-ci hissədə "Dövlət sifarişi ilə istehsal edilən kinofilmərin yaradıcılarına ödənilən müəllif qonarlarlarının və sair ödənilən haqların miqdarı və verilməsi Qaydalalar" sözləri "Dövlət sifarişi ilə istehsal edilən kinofilmərin müəlliflərinə ödənilən müəllif qonarlarlarının və sair ödənilən haqların miqdarı və verilməsi Qaydalalar" sözləri ilə əvvəl edilsin.

2. Həmin Qərərlə təsdiq edilmiş 10 nömrəli oləvə - "Dövlət sifarişi ilə istehsal edilən kinofilmərin yaradıcılarına ödənilən müəllif qonarlarlarının və sair ödənilən haqların miqdarı və verilməsi Qaydalalar" yeni redaksiyada verilsin (əlavə olunur).

Əli ƏSƏDOV,
Azərbaycan Respublikasının Baş naziri
Qərərən aləvəsi ilə www.azerbaijan-news.az və [vk.gov.az](http://www.vk.gov.az) saytında tanış ola bilərsiniz.

Dövlət büdcəsindən maliyyələşən bir sıra təşkilatlarda çalışan işçilərin aylıq vəzifə maaşlarının təsdiq edilməsi və Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin "Dövlət büdcəsində maliyyələşən bir sıra təşkilatlarda çalışan işçilərin aylıq vəzifə maaşları haqqında" 2023-cü il 16 yanvar tarixli 11 nömrəli Qərarında dəyişiklik edilməsi, "Əsir və itkin düşmüş, girov götürülmüş vətəndaşlarla əlaqədar Dövlət Komissiyasının İşçi qrupunun işçilərinin aylıq vəzifə maaşlarının artırılması haqqında" 2023-cü il 31 yanvar tarixli 28 nömrəli Qərarının ləğv edilməsi barədə

Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin qərarı

№ 5

Bakı şəhəri, 10 yanvar 2025-ci il

"Dövlət büdcəsindən maliyyələşən bir sıra təşkilatlarda bilavasito ixitsəsi üzrə çalışan işçilərin aylıq vəzifə maaşlarının artırılması haqqında" Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2025-ci il 7 yanvar tarixli 442 nömrəli Sərəncamının 2.1-ci bəndinin icrasını təmin etmək məqsədilə Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabinetinə qərarın:

1. Dövlət büdcəsindən maliyyələşən bir sıra təşkilatlarda çalışan işçilərin aylıq vəzifə maaşlarının artırılması haqqında" Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2023-cü il 16 yanvar tarixli 11 nömrəli Qərarının (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2023, № 1, maddə 132 (Cild I); 2024, № 2, maddə 234) 1-ci və 2-ci hissələri ləğv edilsin.

2. Dövlət büdcəsindən maliyyələşən bir sıra təşkilatlarda bilavasito ixitsəsi üzrə çalışan işçilərin aylıq vəzifə maaşlarının artırılması haqqında" Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2023-cü il 31 yanvar tarixli 28 nömrəli Qərarı (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2023, № 1, maddə 147 (Cild I) ləğv edilsin.

3. "Dövlət büdcəsindən maliyyələşən bir sıra təşkilatlarda çalışan işçilərin aylıq vəzifə maaşlarının artırılması haqqında" Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2023-cü il 31 yanvar tarixli 28 nömrəli Qərarı (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2023, № 1, maddə 147 (Cild I) ləğv edilsin.

5. Bu Qərar 2025-ci il yanvarın 1-dən tətbiq edilir.

Əli ƏSƏDOV,
Azərbaycan Respublikasının Baş naziri

Azərbaycanın həyatında yenî mərhələ başlayıb

President İlham Əliyevin yerli televiziya kanallarına müsahibəsinin dünya mətbuatı və global siyasi dairələrin əsas müzakirə mövzusunu hədə də təsadüfi deyil. Dövlətimizin başçısı geniş müsahibəsində bütün parametrlər üzrə ötən dövrü qiymətləndirdi, prioritətləri bəyan etdi.

Müsahibədə osas hədəflərin Qara-bağın bərpası, Büyük qayıdış prosesinin davam etdirilməsi, Zəngozu dəhlizinin açılması və ölkənin sosial-iqtisadi inkişafı, ohalının rıfahının dərəcəsindən təsdiq edən 2023-cü il 1-nü müəlliflərinə qədər 100 manat olmaqla əldənən 60 manat oləvələr ödənilsin.

bilməz. Lakin hesab etdi ki, beynəlxalq təşkilatlarda faaliyyət təcrübəsi və şəxsləndirilmiş xərisi siyaseti biza körpüller qurmaqda yardımçı olacaq. Yeni bəzərçılıq işlərinə başlangıçla qlobal Conub əməkçilərinin cəvərəcəsi olduqca fəal iş apardıq. Biz 4 il ərzində Qosullama Hökumətinə sedrlik etmişik. Bu, böyük uğur iddi və təz dövlətlərinə yekindir. Elbəttə bu, COP29-un keçiriləcəsi xələf götərmirdi, ancaq COP-a üzv olan tərəf kimi Avropa Komissiyasının iştirak etməsi çoxşaylı sənədlər doğurur. Buna baxmayaq, təşkilatçılar qazanıb.

İqtisadi Əməkdaşlıq Təşkilatı adından Zati-alilərimiz, həlak olanların ailələrinə dərin hüznlə başsağlığı verir

"Milli Məkan Məlumatları" informasiya sistemi haqqında Əsasnamə

1. Ümumi müddəələr

1.1. Bu Əsasnamo "Milli Məkan Məlumatları" informasiya sisteminin (bundan sonra - Sistem) fealiyyətinin hüquqi, təşkilatı və texnologii əsaslarını müəyyən edir.

1.2. Sistem rəqəmsal texnologiyalarndan, cümlədən informasiya-kommunikasiya texnologiyalarından istifadə yolu ilə mərkəzi və yerli icra həmkiriyəti orqanlarının, dövlət mülkiyyətində olan və paylarının (səhmlərinin) nəzarət zərfi dövlətə moxsus olan hüquqi şəxslərin, dövlət adından yaradılan publik hüquqi şəxslərin və digər bütən təşkilatlarının, həmçinin yerli özünüdürətən orqanlarının (bundan sonra - qurumlar) fealiyyətinin, habelə digər fiziki və hüquqi şəxslərə təqiblərinin operativliyini, səməroliliyini, şəffaflığını, eləcə də göstərilən xidmətlərin, Sistemde saxlanılan məlumatların sistemliliyini və olçanlılığını təmin edir.

1.3. Sistemin formalasdırılmışının möqsədi dövlət idarəetməsinin optimallaşdırılmasıdan, eləcə də müvafiq sahə üzrə təhlil apardımasından, proqnoz və hesabatların hazırlanmasından, habelə göstərilən xidmətlərin keyfiyyətinin yüksəldilməsindən ibarətdir. Sistemin tətbiqi aşağıdakı hədəflərə xidmət edir:

1.3.1. milli məkan məlumatları üzrə texniki tələblər toplusuna, milli məkan məlumatlarının, metaməlumatların formalasdırılması və integrasiyası;

1.3.2. milli məkan məlumatlarının yaradılmasında təkrarçılığın aradan qaldırılması vaxtından Azərbaycan Respublikasının dövlət büdcəsindən milli məkan məlumatlarının yaradılmasına ayrlınlı vəziyyətinin someralı idarə edilmesi;

1.3.3. yaradılmış milli məkan məlumatlarına olçanlığın təmin edilməsi;

1.3.4. milli məkan məlumatları üzrə xidmətlərin real vaxt rejimində, keyfiyyəti və operativ göstərilməsi.

1.4. Sistemdə yaradılan, əldə edilən, toplanan informasiya və elektron sonərlər Azərbaycan Respublikasının mülkiyyətidir.

1.5. Sistemin sahibi və operatoru Azərbaycan Respublikasının İqtisadiyyat Nazirliyidir.

1.6. Fordi məlumatların Sistemdə toplanılmasının və işlənilməsinin möqsədi bu Əsasnamonin 1.2-ci böndində qeyd olunanları təmin etmekdir. Fordi məlumatların Sistemdə toplanılması, işlənilməsi və mühafizəsi "Fordi məlumatlar haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanunu və Azərbaycan Respublikasının digər normativ hüquqi aktlarına uyğun olaraq heyata keçirilir.

1.7. Sistemin fealiyyətinin təsəkküti, idarə olunması və tokmiləşdirilməsi ilə bağlı xərclər dövlət bütçəsi və qanuna qadağan olunmayan digər mənbələr hesabına maliyyələşdirilir.

1.8. Sistem Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2018-ci il 12 sentyabr tarixli 263 nömrəli Fərmanı ilə təsdiq edilmiş "Dövlət informasiya ehtiyatları və sistemlərin formalasdırılması, aparılması, integrasiyası və arxivləşdirilməsi Qaydaları"nun (bundan sonra - Qaydalar) 2.1-ci böndində qeyd edilən prinsiplər osasında formalasdırılır və fealiyyət göstərir.

1.9. Bu Əsasnamo əldə edilmişsi qanunu məhdudlaşdırılmış informasiyanı ehtiyaclarına və sistemlərinə, habelə kritik informasiya infrastrukturunu obyektinə həmin sahəni tənzimləyən normativ hüquqi aktlara uyğun olaraq tətbiq edilir.

1.10. Bu Əsasnamonin möqsədləri üçün istifadə olunan osas anlayışlar aşağıdakı monaları ifadə edir:

1.10.1. açıqlanan milli məkan məlumatları - əldə olunması, işlənilməsi, verilməsi və ya istifadəsi normativ hüquqi aktlara uyğun olaraq tətbiq edilir.

1.10.2. açıqlanan milli məkan məlumatları - əldə olunması, işlənilməsi, verilməsi və ya istifadəsi normativ hüquqi aktlara uyğun olaraq tətbiq edilir.

1.10.3. açıqlanan milli məkan məlumatları - əldə olunması, işlənilməsi, verilməsi və ya istifadəsi normativ hüquqi aktlara uyğun olaraq tətbiq edilir.

1.11. Bu Əsasnamo istifadə olunan digər anlayışlar "İnformasiya, informasiyalarda və informasiyanın mühafizəsi haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanunu, Qaydalarla, həmçinin Azərbaycan Respublikasının digər normativ hüquqi aktlarında müəyyən monaları ifadə edir.

2. Sistemin texniki-texnoloji infrastruktur

2.1. Sistemin texniki-texnoloji infrastrukturunu aşağıdakı əsas komponentlərdən ibarətdir:

2.1.1. program-texniki vəsitələr və program təminatı;

2.1.2. telekommunikasiya qurğuları və kanalları;

2.1.3. informasiya ehtiyatı və onu idarəetmə paneli;

2.1.4. ehtiyat nüsxələr;

2.1.5. istismarəderki formalasılığı mühitləri.

2.2. Program-texniki vəsitələr və program təminatı vətəndaş və biznes yörənləri hərəkət etməsi "Mobil Prioritetli Tərtibat" prinsipi ilə qurularaq, Sistemin funksiyalarının həyata keçirilməsi, fealiyyətinin etibarlılığı, tohlükəsizliyi, habelə həmin informasiya ehtiyatlarından və sistemlərindən istifadəni və məlumat məhdudlaşdırılmasını təmin edir.

2.3. Sistem fealiyyətinin etibarlılığı, tohlükəsizliyi, operativ və keyfiyyətli xidmətlər göstərilməsini, habelə məlumat məhdudlaşdırılmasını təmin edən dayanıqlı, mühafizəli, yüksəkötürəcülu fiberoptik osas və digər ehtiyat telekommunikasiya qurğularına və kanallara malikdir.

2.4. Qurulma topologiyasına uyğun olaraq, Sistemin telekommunikasiya qurğuları və kanalları ilə səviyyədə toxşılık edilir.

2.4.1. Sistemin fealiyyətinin toxşılık üçün müvafiq qurumdaşılı telekommunikasiya qurğuları və kanalları - Azərbaycan Respublikası İqtisadiyyat Nazirliyinin struktur bölmələri tərəfindən;

2.4.2. Sistemin digər dövlət informasiya ehtiyatları və sistemləri ilə qarşılıqlı fealiyyətin toxşılık üçün istifadə edilən telekommunikasiya qurğuları və kanalları - Azərbaycan Respublikasının Xüsusi Rabito və İnformasiya Tohlükəsizliyi Dövlət Xidməti (bundan sonra - XRİTDX) tərəfindən;

2.5. Sistemdə formalasdırılan, Sisteme daxil edilən və ötürülen məlumatlar dövlət informasiya ehtiyatlarında və sistemlərinə informasiya ehtiyatında saxlanılır.

2.6. İdarəetmə paneli Sistemin informasiya ehtiyatının formalasdırılmasını ilə idarə ediləsini, və cümlədən həmin informasiya ehtiyatından istifadəni təmin edir.

2.7. Fealiyyətinin dayanıqlığının və tohlükəsizliyinin təmin edilməsi möqsədilə Sistem, habelə onda toplanan məlumatların ehtiyat nüsxələri "Hökumət buludu"nda saxlanılır.

2.8. Sistemde aparılan deyişikliklərin yoxlanılması istismarəderki formalasılığı mühitlərindən həyata keçirilir.

3. Sistemin altsistemi

3.1. Sistem aşağıdakı altsistemlərdən ibarətdir:

3.1.1. istirakçıların təqdim etdiyi orijinal məlumatları və formata və struktura əvərən, informasiya sistemlərinə və ehtiyatlarına malik olmayan istirakçıların milli məkan məlumatlarının Sistemə daxil edilməsinə təmin edən "inteqrasiya pəncərəsi" alt-sistemi;

3.1.2. istirakçılar tərəfindən Sisteme daxil edilən milli məkan məlumatlarının və metaməlumatların emalını, habelə onların bir-biri ilə əlaqəliliyini təmin edən "milli məkan məlumatlarının emal" alt-sistemi;

3.1.3. istirakçılar tərəfindən Sisteme daxil edilən milli məkan məlumatlarının və metaməlumatların müəyyən edilmiş texniki tələblərə və ya məlumat modellərinə uyğunluğunu, aktuallığını yoxlayan, uyğun olmayan məlumatların düzəliş aparılıqları yəniden toqdim edilmişsi üçün geri gəndəriləsimi təmin edən "milli məkan məlumatlarının monitorinq" alt-sistemi;

3.1.4. Sisteme daxil edilən milli məkan məlumatlarının və metaməlumatların müəyyən edilmiş texniki tələblərə və ya məlumat modellərinə uyğunluğunu, aktuallığını yoxlayan, uyğun olmayan məlumatların düzəliş aparılıqları yəniden toqdim edilmişsi üçün geri gəndəriləsimi təmin edən "rəqəmsal xəritə" alt-sistemi;

3.1.5. Sistemin məlumatları barədə statistik hesabatların alınması təmin edən "hesabatlılıq" alt-sistemi;

3.1.6. istirakçıların və istifadəçilərin Sistemdən istifadəsinə təmin edən "idarəetmə" alt-sistemi;

3.1.7. Sisteme daxil edilən milli məkan məlumatlarının və metaməlumatların müəffaq olmaq və təqiblərinə uyğunluğunu, aktuallığını yoxlayan, uyğun olmayan məlumatların düzəliş aparılıqları yəniden toqdim edilmişsi üçün geri gəndəriləsimi təmin edən "mərkəzli məlumatlar haqqında" alt-sistemi;

3.1.8. Sisteme qarşı müdaxilə cəhdələrə aşkar etdiğinde, bu barədə məlumatları dərhal aidiyyəti hüquq-mühafizə orqanına toqdim etmək;

3.1.9. Sistemin, o cümlədən onun ehtiyat nüsxələrinin "Hökumət buludu"nda saxlanılması və aparılması təmin ediləsi üçün Nazirlik və operator ilə birləlikdə tədbirlər görmək;

3.1.10. elektron xidmətlərin "bir pəncəra" prinsipi əsasında EHİS vasitəsilə göstəriləsimi təmin etmək;

3.1.11. EHİS-də yaradılan elektron imkanlar vasitəsilə istifadəçilərin tələbi əsasında onlar barəsində məlumatlarda aparılan düzəlişləri təsdiq və ya redd etmək;

3.1.12. Sistemin qarşı müdaxilə cəhdələrə aşkar etdiğinde, bu barədə məlumatları dərhal aidiyyəti hüquq-mühafizə orqanına toqdim etmək;

3.1.13. istirakçıların və istifadəçilərin Sistemdən aparılması təmin edən "rəqəmsal xəritə" alt-sistemi;

3.1.14. istirakçıların və istifadəçilərin Sistemdən aparılması təmin edən "mərkəzli məlumatlar haqqında" alt-sistemi;

3.1.15. istirakçıların və istifadəçilərin Sistemdən aparılması təmin edən "mərkəzli məlumatlar haqqında" alt-sistemi;

3.1.16. istirakçıların və istifadəçilərin Sistemdən aparılması təmin edən "mərkəzli məlumatlar haqqında" alt-sistemi;

3.1.17. istirakçıların və istifadəçilərin Sistemdən aparılması təmin edən "mərkəzli məlumatlar haqqında" alt-sistemi;

3.1.18. istirakçıların və istifadəçilərin Sistemdən aparılması təmin edən "mərkəzli məlumatlar haqqında" alt-sistemi;

3.1.19. istirakçıların və istifadəçilərin Sistemdən aparılması təmin edən "mərkəzli məlumatlar haqqında" alt-sistemi;

3.1.20. istirakçıların və istifadəçilərin Sistemdən aparılması təmin edən "mərkəzli məlumatlar haqqında" alt-sistemi;

3.1.21. istirakçıların və istifadəçilərin Sistemdən aparılması təmin edən "mərkəzli məlumatlar haqqında" alt-sistemi;

3.1.22. istirakçıların və istifadəçilərin Sistemdən aparılması təmin edən "mərkəzli məlumatlar haqqında" alt-sistemi;

3.1.23. istirakçıların və istifadəçilərin Sistemdən aparılması təmin edən "mərkəzli məlumatlar haqqında" alt-sistemi;

3.1.24. istirakçıların və istifadəçilərin Sistemdən aparılması təmin edən "mərkəzli məlumatlar haqqında" alt-sistemi;

3.1.25. istirakçıların və istifadəçilərin Sistemdən aparılması təmin edən "mərkəzli məlumatlar haqqında" alt-sistemi;

3.1.26. istirakçıların və istifadəçilərin Sistemdən aparılması təmin edən "mərkəzli məlumatlar haqqında" alt-sistemi;

3.1.27. istirakçıların və istifadəçilərin Sistemdən aparılması təmin edən "mərkəzli məlumatlar haqqında" alt-sistemi;

3.1.28. istirakçıların və istifadəçilərin Sistemdən aparılması təmin edən "mərkəzli məlumatlar haqqında" alt-sistemi;

3.1.29. istirakçıların və istifadəçilərin Sistemdən aparılması təmin edən "mərkəzli məlumatlar haqqında" alt-sistemi;

3.1.30. istirakçıların və istifadəçilərin Sistemdən aparılması təmin edən "mərkəzli məlumatlar haqqında" alt-sistemi;

3.1.31. istirakçıların və istifadəçilərin Sistemdən aparılması təmin edən "mərkəzli məlumatlar haqqında" alt-sistemi;

3.1.32. istirakçıların və istifadəçilərin Sistemdən aparılması təmin edən "mərkəzli məlumatlar haqqında" alt-sistemi;

3.1.33. istirakçıların və istifadəçilərin Sistemdən aparılması təmin edən "mərkəzli məlumatlar haqqında" alt-sistemi;

3.1.34. istirakçıların və istifadəçilərin Sistemdən aparılması təmin edən "mərkəzli məlumatlar haqqında" alt-sistemi;

3.1.35. istirakçıların və istifadəçilərin Sistemdən aparılması təmin edən "mərkəzli məlumatlar haqqında" alt-sistemi;

3.1.36. istirakçıların və istifadəçilərin Sistemdən aparılması təmin edən "mərkəzli məlumatlar haqqında" alt-sistemi;

Yerin temperaturu ilk dəfə olaraq 1,5°C həddini keçib

2024-cü il Yerin ıqlimi üçün döndür nöqtəsi olub: ötən il orta qlobal temperatur ilk dəfə Paris İqlim Sazişində planetin sabitliyi üçün kritik olaraq yüksəyən edilmiş simvolik həddi 1,5°C-ni keçib.

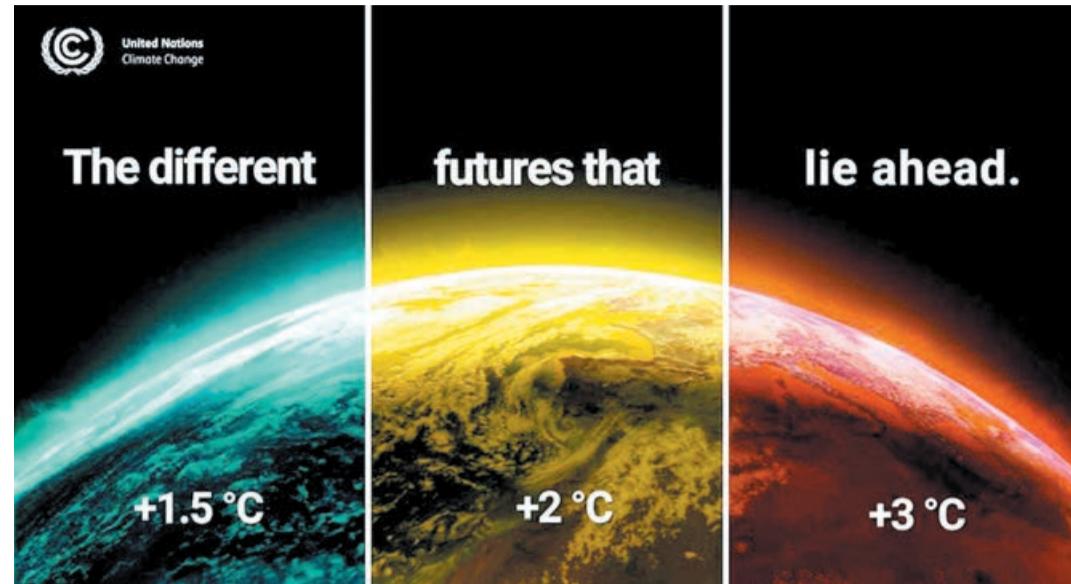
Ümumdünya Meteorologiya Təşkilatı (WMO) və Avropanın İtifaqının Koperativ ıqlım xidmətinin məlumatına görə, bu il temperatur sonayeləşmədən əvvəlki soviyyəyən 1,6°C yuxarıqlarlaq 2023-cü il rekorunu 0,12°C üstələyib.

2024-cü il ekstremal hava şəraitlə ilə yadda qalib: meqameş yanğınları Cənubi Amerika, Kanada və Avropanı bürüyüb. Güclü daşqınlar hətta Səxəra sohrasını da vurub. Quraklıq Amazoniya və Pantanalı iflic edib, dağlıcı qasıqlar ABŞ sahillerindən zərbələr endirib.

Dünya okeanı da əhəmiyyətli dördəcək təsirlərə məruz qalıb. Dəniz sothinin temperaturu ilin çox hissəsində rekord həddə qalıb və dəniz ekosistemlərinə zorar verib.

Məlumatı göro, qütb buzlaqları sıyrılaq və karbon qazı və metan konsentrasiyaları müvafiq olaraq 422 ppm və 1897 ppm təşkil edərək tərəxi maksimuma çatıb.

2024-cü ildə karbon qazının konsentrasiyası 2023-cü ilə nisbətən 2,9 ppm, metan konsentrasiyaları isə 3 ppm yüksək olub.

Bəs temperaturun yüksəkləşməsinə nə səbəb olub? Alimlər bununla bağlı iki osas amili qeyd edirlər: birincisi, antropogen ıqlım dayışıklığı, xüsusi silsilə istixana qazları emisiyalarının artması; ikincisi isə El Nino - qlobal temperaturu müvəqqəti artırın hava hadisəsi.

Bununa belə, El Nino may ayında sona çatdıqdan sonra belə, temperaturular ilin hər hansısında rekord soviyyəyə qalıb və öz migrasiya mütəxəssisləri şoka salıb.

Böyük Britaniya hökuməti nənə keçmiş baş elmi məsləhətçisi və ıqlım Böhranı üzrə Məsləhət Qrupunun təsisçisi David King deyir: "2024-cü il ıqlım dayışıklığının təsirlərinin bütün planetdə hiss olunduğu bir il olub".

Düzdür, aylıq və illik həddələri 1,5°C üstələmek hələ dünən Paris Sazişinin temsaxlamaq üçün insanlar qlobal istiləşməni möhdudlaşdırırlardır.

Buna görə də, 2015-ci il Paris Sazişinə əsasən, hökmətlər orta ıllik temperaturun Selsi üzrə 1,5 dərəcədən çox artmasına qarşılaşmaq əməkdaşlığı ödənlərinə götürürərlər.

Bu, dünən daha ciddi və hələ iqlim fəlakətlərindən qaynağa qədəmək edəcək. BMT bildirir ki, bir ay və ya bir il ərzində 1,5°C həddini aşmaq uzunmüddətli həddi keçməye töhfələri söküldə yaxınlaşdırımızın ilkin əlamətidir və bu, kritik onillikdə dənizlər motivasiya və sürətləndirilmiş fəaliyyətə çağırış kimi xidmət etməlidir.

Rizvan CƏFƏROV,
"Azərbaycan"

OXULARIN VƏ MƏTBUATYAYIMI TƏŞKİLATLARININ NƏZƏRİNƏ!

"AZƏRBAYCAN" qəzeti

2025-ci il üçün abunə yazılışı davam edir!

Abunə respublikamın bütün poçt şöbələri tərəfindən aparılır. Eyni zamanda aşağıda göstərilən mətbuatı yaradımlarına müraciət edə bilərsiniz:

- "Azərpoçt" MMC (012) 598-49-55, (051) 225-02-13
- "Azərbətbəyatiyımı" ASC (012) 441-19-91, (050) 322-33-17
- "Qaya" firması (012) 566-77-80, (050) 214-40-53
- "Region Press" MMC (055) 316-79-01, (050) 316-79-01
- "Səma-M" MMC (012) 594-09-59
- "Ziya" LTD (012) 497-76-96, (050) 306-77-22
- "Pressinform" MMC (012) 598-49-52, (070) 340-01-00
- "City press" MMC (055) 819-09-26

1 illik -187,20 (yüz sekson yeddi manat iyirmi qəpik) manat

6 aylıq - 93,60 (doxsan üç manat altmış qəpik) manat

3 aylıq - 46,80 (qrax altı manat sekson qəpik) manat

1 aylıq - 15,60 (on beş manat altmış qəpik) manat

Hörmətli oxular!

Abuna ilə bağlı har hansı bir problemlə üzələşsəniz, redaksiyaya (Tel.: (012) 539-59-33) zəng vura bilərsiniz.

"Qara ölüm"ün ən qədim izləri tapılıb

3290 illik Misir mumiyasının DNT-sində taun xəstəliyi aşkarlanıb

"Qara ölüm" adlandırılın taun tərixin on ölümüçil xəstəliklərindən sayılır. Milyonlarla insanın ölümüne səbəb olan taun epidemiyaları dövrü olaraq dünənən bir çox ölkəsinə əhatə edib.

Orta əsrlərdə İpək yolu ilə yayılan taun ticarəti yanaşı, həm də xəstəlikləri qitədon-qitəye daşıdırıb. Taun səbəbindən 1347-1351-ci illerdə Venesiya şəhərində gəmilərin 40 gün limana yaxınlaşmasına icazə verilməyib. "Quaranta giorni" (italyanca 40 gün) sözündən gələn karantin anlayışı yoluxucu xəstəliklərin qarşısını almağın effektiv yolu kimi qəbul edilib. Bu tədbir yalnız o dövrün deyil, müasir pandemiya idarətəsinin də əsasını qoyub, xəstəliklərə qarşı kollektiv müdafiənin ilk praktiki nümunəsi olub.

Təkcə 1346-ci ildən 1353-cü ilə qədər 50 milyon insan taundan dünyəyənən qayıb. "Yersinia pestis" virusu səbəbindən qeyd olunmuş həllər 1346-ci ildən başlayır. Lakin son koşf xəstəliyin həm tarixini, həm də coğrafiyasını daşıyır. Əvvəllər Avrasiyaya təsir etdiyi məlum olan epidemiyin izləri ilk dəfə Afrika qitəsində tapılıb. Belə ki, italyalı arxeoloqlar 3290 illik Misir mumiyasının DNT-sində "Qara ölüm"ə səbəb olan bakteriyalar aşkar ediblər.

Tədqiqatçı və genetiklərdən ibarət qruplar əvvəlki qazıntılar zamanı Rusiya ərazisindən 5000 illik insan skeletlerinin qalıqlarından "Yersinia pestis" in izlərini təqsilər da, yeni tapıntı xəstəliyin Avrasiyadan kənarda da aşkar edildiyini göstərir.

Mumiya, homçının taunun ilk dəfə Qərbe necə yayıldığına dair ipuçları verir və Qədim Misirdə bə xəstəliyin mövcudluğuna dair molekulyar səbütlər təqdim edir.

Son illərdə aparılan araşdırmaclar "Qara ölüm"un Avropana çatmamışdan öncə Şimali Afrikadakı qədim imperiyalarda yayıldığına dair ipuçları təqdim edərək, onun sadəcə Şərqi Qərbi doğru sürükələndiyinə dair əvvəlki nəzəriyyələri təkib edib.

Ebers papirusu kimini tanınan Qədim Misir tibbi mətni əramızdan əvvəl 1500-cü ilə aid edilir, "daşlaşmış" irin əmələ götürən xəstəliyi təsvir edir. 2004-cü ildə isə

ingilis arxeoloqları Nil siçovullarında və minlərlə il yaşlı olan birlərə xəstəliyin səbəbini təqsilər. Bunu insan infeksiyaları ilə səbət etmək mümkün olmasa da, dəsiyicilər yeyvənlərə xəstəliyin olması təsdiqlənmişdir.

Avrasiyann qərbində məlum olan ən qədim "Qara ölüm" hadisəsi isə Turindəki Egizio Müzeyindən tapılıb. Virusun qalıqları mumiya üzərində işləyən tədqiqatçılar sayasında 3290 illik genomda aşkar edilib. Radiokarbon texnikası ilə aparılan araşdırma göstərir ki, tauna yoluxmuş mumiya Misir Yeni Krallığı dövründən əramızdan əvvəl 1686-1449-cu illər arasında yaşayıb. Virus paleontologları onun əllərindən təqdim edilib.

Radiokarbon əsaslı toxumada karbon atomu izotoplarnın izlərini, xüsusen də karbonun radioaktiv versiyası olan karbon-14-ü ölçür. Heyvanlar nəfəs aldıqları zaman karbon-14-ü udurlar, lakin bu karbon atomlarını uzun müddət orzında, ölümündən sonra əsrlər boyu tədricən itirirler. Arxeologiyada geniş istifadə olunan bu texnika sayesində mumiyanın bədənində hələ də qalan karbonun yaşını müəyyən edilir və onun no vaxt olduğunu müəyyən edilir.

Mütəxəssislər mumiyanın kişi cinsinə mənşə olduğunu qeyd ediblər. Mumiya daşkarlanan virusun bubon taunu olduğu bildirilir. Bu, xəstəliyin insanlarda ən çox təsadüf edilən formasıdır. Bubon taunun insandır - insansa ötürülməsi olduqca nadir. Virus, adəton, 1-7 günlük inkubasiyada səbəb olub. Əsrlər boyu təmizlənməyən kifələrdə baş qaldıran "Qara ölüm" şəhər planlaşdırılaraq yaradılmış, kənalləsi sistemlərinin qurulmasına, ictimai mənbələrinin yaradılmasına, bugünkü güigiyə standartlarının təməlinin qeyd olunmuş səbəb olub.

Tau epidiyələrini insanlığın ən ağır sinəşlarından biri kimi yadda qalib. Amma bə qlobal fəlakətlər yalnız itkilər təqdim olur, eyni zamanda bəşiriyətin inkişafına da səbəb olub. Əsrlər boyu təmizlənməyən kifələrdə baş qaldıran "Qara ölüm" şəhər planlaşdırılaraq yaradılmış, kənalləsi sistemlərinin qurulmasına, ictimai mənbələrinin yaradılmasına, bugünkü güigiyə standartlarının təməlinin qeyd olunmuş səbəb olub.

İnkişaf etmiş mütəsir tibb sayesində xəstəliyin artıq qorxulu hesab edilir. Tau-nun qarşısını profilaktik tədbirlərlə almayıla mümkin olmadıqda belə onu hazırlıda istifadə edilən antibiotiklərlə əsanhıla müətəmək olur.

Ülkər XASPOLADOVA,
"Azərbaycan"

Müləyim cənub-qərb küləyi əsəcək

Azərbaycanda bu günə gözənlənən hava proqnozu açıqlanıb.

Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyinin Milli Hidrometeorologiya Xidmətindən AZƏRTAC-ə verilən məlumatata görə, Bakıda və Aşağıyarıda hava şəraitinin dəyişik buludlu olacaq, arabır tutulacağı, əsasən yağmurşusuz keçəcəyi gözlənilir. Lakin sohər bəzi yerlərdə qısamüddətli az əsikin olacaq etiblər var. Müləyim cənub-qərb küləyi əsəcək. Havanın temperaturu gecə 5-8° isti, gündüz 9-13° isti olacaq. Atmosfer təzyiqi 766 millimetr cıvı sütündən 762 millimetr cıvı sütünəna enəcək. Nişbi rütubət 75-85 faiz olacaq.

Azərbaycanın rayonlarında hava şəraitinin əsasən yağmurşusuz keçəcəyi, bəzi yerlərdə arabır duman olacaq gözlənilir. Qərbi küləyi əsəcək. Havanın temperaturu gecə 2°-şaxta, 9-13° isti, gündüz 7-12° isti, dağlarda gecə 2-7° şaxta, gündüz 3-8° isti olacaq. İstiqamətən əsəcək.

Naxçıvan şəhərində, Culfa, Ordubad, Sədərək, Şahbuz və Şorur rayonlarında hava əsə-

son yağmurşusuz keçəcək. Arabır duman olacaq. Qərbi küləyi əsəcək. Havanın temperaturunu gecə 0-5° şaxta, bəzi yerlərdə 1°-dək isti, gündüz 3-8° isti olacaq. İstiqamətən əsəcək. Havanın temperaturunu gecə 2°-şaxta, 9-13° isti, gündüz 7-12° isti olacaq. İstiqamətən əsəcək.

Gələkən, Zaqatala, Qax, Şəki, Oğuz, Qəbələ, İsmayıllı, Ağsu, Şamaxı, Siyəzən,

hava əsasən yağmurşusuz keçəcək. Arabır duman olacaq. Qərbi küləyi əsəcək. Havanın temperaturunu gecə 0-3° isti, dağlıq ərazilərdə 7-12°-dək isti, dağlarda gecə 2-7° şaxta, gündüz 3-8° isti olacaq. İstiqamətən əsəcək.

Şəhərənə, Yevlax, Ağdaş, Kürdəmir, İmisi, Ağcabədi, Bərdə, Beyləqan, Sabirabad, Saatlı, Göygəy, Ucar, Neftçala, Zərdab, Salyan, Neftçala rayonlarında hava əsasən yağmurşusuz keçəcək. Arabır duman olacaq. Qərbi küləyi əsəcək. Havanın temperaturunu gecə 0-5° şaxta, bəzi yerlərdə 1°-dək isti, gündüz 3-8° isti olacaq. İstiqamətən əsəcək.

Şəhərənə, Yevlax, Ağdaş, Kürdəmir, İmisi, Ağcabədi, Bərdə, Beyləqan, Sabirabad, Saatlı, Göygəy, Ucar, Neftçala, Zərdab, Salyan, Neftçala rayonlarında hava əsasən yağmurşusuz keçəcək. Arabır duman olacaq. Qərbi küləyi əsəcək. Havanın temperaturunu gecə 0-3° isti, dağlıq ərazilərdə 7-12°-dək isti, dağlarda gecə 2-7° şaxta, gündüz 3-8° isti olacaq. İstiqamətən əsəcək.

BİLDİRİS

14 Fevral 2025-ci il, saat 11:00-da Bakı şəhəri, Nəsimi rayonu, Azadlıq prospekti 120 ünvənində yerləşən Ləğv prosesində olan "Bakı Sığorta" ASC-nin inzibati binasında Cəmiyyətin səhmdarlarının növbədən növbətən ümumi yığıncağı keçiriləcəkdir. İclasın gündəliyi, əlavə məlumat, o cümlədən yığıncağının gündəliyi üzrə materiallərlə tanış olmaq üçün LPO "Bakı Sığorta" ASC-yə (Bakı şəhəri, Nəsimi rayonu, Azadlıq prospekti 120 ünvənində yerləşən inzibati binanın 6-cı mərtəbəsində), həmçinin 969 telefon nömrəsi vasitəsi ilə müraciət edilə bilər.

LPO "Bakı Sığorta" ASC

Qəzetin daim yenilənən rəsmi internet ünvani:
www.azerbaijan-news.az

ALLAH RƏHMƏT ELƏSİN!

Şəki Apellyasiya Məhkəməsinin kollektivi Qax Rayon Məhkəməsinin hakimi

TALEH ETIBAR OĞLU KƏRİMOVUN